

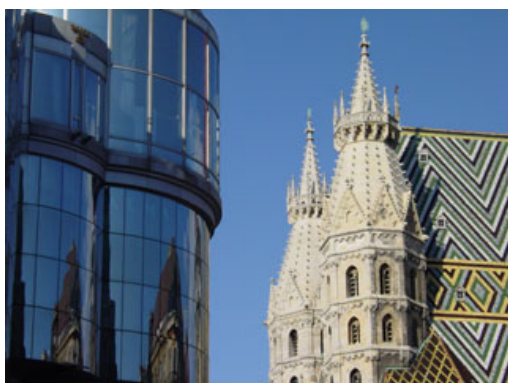
ZGODOVINSKI PREBOJ EKIPE PF MED SEDEM NAJBOLJŠIH IZMED 108 EKIP S CELEGA SVETA

maj 2002

Od 22. do 28. marca 2002 je na Dunaju potekalo že **deveto tradicionalno tekmovanje Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot**, na katerem se mladi pravniki z vsega sveta preizkušajo v znanju mednarodnega gospodarskega prava in arbitraže. Dunajsko tekmovanje je največje tovrstno tekmovanje na svetu - letos se je v simulaciji mednarodne trgovinske arbitraže namreč pomerilo rekordnih 108 ekip iz kar 36 držav, med njimi zveneča imena, kot so Harvard, Monash, Columbia, itd. Elitnega tekmovanja Willem C. Vis se je pod

mentorstvom dr. Mihe Juharta že petič udeležila tudi ekipa ljubljanske Pravne fakultete, ki ji je letos **prvič uspel preboj med 16 najboljših. S končno uvrstitvijo na odlično sedmo mesto je bil tako dosežen daleč najboljši rezultat doslej.**

Simulacija sodnega postopka ali moot court je učinkovit način priprave študentov prava na nastopanje v dejanskih sodnih postopkih, s katerim bodoči pravniki pridobivajo prve praktične izkušnje s področja različnih sodnih postopkov in govorništva. Gre za posebnost anglosaškega pravnega sistema, ki pa počasi pridobiva na pomenu tudi pri izobraževanju pravnikov na kontinentu. Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot je tekmovanje s področja mednarodnega gospodarskega prava in arbitraže v obliki simulacije

arbitražnega postopka. Pripomoglo naj bi k boljšemu poznavanju Dunajske konvencije o mednarodni prodaji blaga (CISG), poglobljalo splošno znanje mednarodnega gospodarskega prava in arbitraže ter promoviralo delo UNCITRAL-a in ostalih organizacij, ki se ukvarjajo z mednarodno unifikacijo zasebnega prava.

Ob začetku vsakega študijskega leta organizatorji tekmovanja Willem C. Vis prek interneta posredujejo namišljen primer s področja mednarodnega gospodarskega prava in arbitraže. Spor, ki ga na koncu rešuje arbitražna, izhaja iz kupoprodajne pogodbe med vsaj dvema različnima (prav tako namišljenima) državama, primer pa je vselej sestavljen tako, da je praktično nemogoče presoditi, katera od sprtih strani ima močnejše argumente. Ekipe univerz primer natančno preučijo, njihova naloga pa je, da prevzamejo vlogo zagovornikov obeh strani. V šestih mesecih priprav je treba oddati dva pisna memoranduma - za tožnika in toženca. V prvem ekipa zastopa tožnika, ki zaradi spornega razmerja s tožencem zahteva posredovanje arbitraže. V drugem pa se mora ekipa vživeti v zastopnika nasprotne strani in vsaj z enako gorečnostjo kot v prvem memorandumu zagovarjati ravno nasprotna stališča!

Vrhunec tekmovanja - arbitražne simulacije - poteka na Dunaju, kjer se vsaka ekipa preizkusi vsaj štirikrat, tekmovanje pa slavnostno sklene finalno soočenje med dvema najboljšima ekipama, ki se pred skoraj 500 gledalci pomerita v dunajski mestni hiši.

Ena simulacija traja približno dve polni uri, na njej pa 'sodijo' po trije arbitri iz različnih držav (letos jih je sodelovalo kar 283). Arbitri, ki nastop vsakega govornika posebej ocenijo, prihajajo večinoma iz vrst profesorjev, odvetnikov in ostalih strokovnjakov s področja arbitraže in mednarodnega gospodarskega prava. Pri vodenju simulacije imajo praktično proste roke – tako nekateri mirno sledijo nastopu zagovornikov, drugi spet pogosto prekinjajo nastop z bolj ali manj neprijetnimi vprašanji, kar od nastopajočega terja veliko več prožnosti in živcev.

Tudi za letošnje tekmovanje so organizatorji pripravili zanimiv primer, poln aktualnih pravnih vprašanj iz resnične poslovne prakse. Naj na kratko predstavim vsebino: dve večji podjetji - proizvajalec strojev za izdelavo prediva v tekstilni industriji ter proizvajalec prediva kot kupec teh strojev - sta med seboj sklenili kupoprodajno pogodbo o nabavi določene tehnične opreme. Kmalu po začetku izpolnjevanja pogodbe pa so se stvari zapletle. Prodajalec je del terjatev do kupca cediral banki, kmalu po cesiji pa je bil proti prodajalcu uveden stečajni postopek. Kupec je trdil, da o cesiji ni bil pravilno obveščen ter da zaradi stečaja pogodba ni bila v celoti izpolnjena, zaradi česar je zahteval znižanje kupnine. Banka, ki bi bila sicer prikrajšana za celoten znesek cedirane terjatve, je zato zahtevala posredovanje arbitraže, češ da kupec stvarnih napak ni pravilno notificiral in zato ni upravičen do znižanja kupnine.

Tako se je naša ekipa sprva znašla sredi množice vprašanj, pisnega dokaznega gradiva, datumov, ki so se prav zoprnno prekrivali (cesija, uvedba stečajnega postopka, obvestila ...), različnih pravnih virov ... In iz vsega tega naj bi sestavili dva kar se da popolna mozaika. Kljub začetni zmedi pa smo po podrobni analizi iz gradiva uspeli izluščiti štiri pomembne sklope vprašanj, ki so se nanašali na pristojnost arbitraže, veljavnost cesije, pogodbeno klavzulo o neuveljavljanju ugovorov glede stvarnih napak ter pravočasnost notifikacije stvarnih napak. Pri vseh teh vprašanjih smo s pomočjo pravnih virov (predvsem Dunajske konvencije o mednarodni prodaji blaga in Draft Convention on Assignments of Receivables in the International Trade) ter razpoložljivih komentarjev le-teh poskušali najti dovolj trdne dokaze za zastopana stališča, podporo argumentom pa smo iskali tudi v mednarodni sodni praksi. S pridom smo uporabljali tudi pravna načela in pravne standarde, ki smo jih glede na trenutno zastopano stališče ustrezno napolnili z argumenti in primeri iz sodne prakse. Zaradi svoje bolj ohlapne narave so nam namreč dopuščali nekaj več maneverskega prostora pri interpretaciji, kar nam je na tem tekmovanju, kjer smo se znašli v vlogi zagovornikov tako ene kot druge strani, prišlo še kako prav.

Pri pisanju memorandumov nam je na pomoč prijazno priskočil tudi **dr. Jernej Sekolec**, sekretar UNCITRAL, ter nam svetoval pri razlagi Dunajske konvencije in drugih vprašanjih. Ves čas priprav, kakor tudi na Dunaju, pa nam je bila na voljo strokovna pomoč mladega raziskovalca s Katedre za civilnopravne znanosti ljubljanske Pravne fakultete – **Damjana Možine**, ki je spremljal naše delo ter nam svetoval pri argumentaciji in izbiri literature. Strokovna pomoč je pri tovrstnih tekmovanjih nujno potrebna, saj je šlo pri večini sodelujočih za prvi resnejši stik s prakso, pa čeprav zgolj simulirano. Še neizkušeni smo se tako sem ter tja ogrevali za eksotične argumente in drzne ekskurze v interpretaciji, ki pa na Dunaju najbrž ne bi bili tako dobro sprejeti ... 'Prizemljitev' v obliki strokovne pomoči je bila zato več kot dobrodošla.

S pripravami na ustne nastope smo pričeli takoj po oddaji drugega memoranduma. Sestavili smo dve ekipi s po dvema govornikoma, ki sta si

primer vsebinsko razdelila in pripravila približno polurno predstavitev najpomembnejših stališč. Letos smo kot govorniki nastopili: **Andrej Andrić, Ana Kerševan, Mitja Kocmut in Ana Vlahek**, vsak vsaj po enkrat tako na strani tožnika kot na strani toženca.

Ustna predstavitev zagovora je na sami obravnavi mnogo pomembnejša, kot bi se morda sprva zdelo. Izkušnje so pokazale, da sama kakovost memoranduma še ne pomeni nujno kakovostnega nastopa in visoke uvrstitve na praktičnem delu tekmovanja. In obratno, seveda. Ne gre le za ustno predstavitev že v memorandumu predstavljenih in argumentiranih stališč. Način, kako so argumenti predstavljeni, zmožnost sprotnega prilagajanja govora glede na dodeljen čas za zagovor in zastavljena vprašanja ter splošno poznavanje retoričnih veščin šele pokažejo, v kolikšni meri govornik resnično obvlada materijo. Izrednega pomena je znanje angleškega jezika, v katerem poteka celotno tekmovanje. Tu se neizbežno pokaže prednost tistih ekip, ki jim je angleščina materin jezik oziroma imajo med govorniki vsaj enega t. i. 'native speakerja'. Posebno pri odgovarjanju na vprašanja arbitrov imajo govorniki teh ekip že a priori prednost, saj nimajo dodatnega dela s prevajanjem odgovora (ki navadno že sam po sebi terja tehten premislek). To prednost potrjuje tudi statistika najvišjih uvrstitev na ustnem delu tekmovanja v zadnjih letih - avstralske ekipe imajo takorekoč monopol nad najvišjimi uvrstitvami, pa tudi govorniki ekipe letošnjih zmagovalcev iz Singapurja so bili 'native speakerji'.

Na ustne nastope smo se intenzivno pripravljali skoraj dva meseca, pri čemer nam je pomagala tudi **Nika Švarc**, naša priznana strokovnjakinja v parlamentarnem debatiranju. Ničesar nismo prepustili naključju - mimika, kretnje rok, glasovni poudarki, drža telesa ... Vsi ti navidez malo pomembni elementi nastopa so odločilni predvsem v zadnjih dneh ustnega dela tekmovanja. Takrat že vse ekipe večkrat nastopijo in noben prej še tako skrbno varovan dokaz ni več skrivnost, zato so tekmovalci po teži argumentov precej izenačeni. Odločilni postanejo torej povsem drugi kriteriji, tudi zato, ker marsikateremu arbitru po toliko podobnih simulacijah pozornost pritegne le še živahen in samozavesten nastop.

Našo pripravljenost smo prvič resno preizkusili tik pred odhodom na Dunaj na skupni vaji z ekipo z Reke. Seznanili smo se z nekaj novimi pogledi na primer, na vaji pa so sodelovali tudi profesorji reške fakultete in gostja – poklicna arbitra iz ZDA, ki nam je na koncu dala nekaj koristnih napotkov. Drugo leto bomo podobno vajo verjetno izvedli tudi z zagrebško ekipo.

Na Dunaj smo prispeli že dva dni pred uradnim pričetkom tekmovanja, čas do prvih soočenj pa smo izkoristili za vaje s tujimi ekipami. Vzdušje je bilo kljub nervozni pred nastopi prijateljsko, odnosi med ekipami pa izredno prijateljski. Tako smo izvedli 'generalke' z ekipami iz francoskega Lyona ter dvema avstralskima ekipama z univerz Griffith in Sydney Law Extension Committee. Takšne vaje so zelo koristne, saj tekmovalce že pred samim tekmovanjem opozorijo na nova vprašanja, argumente in stališča in jim pomagajo premagati tremo. Na vajah pa kot arbitri sodelujejo tudi profesorji in ostali strokovnjaki, ki spremljajo tuje ekipe, kar je gotovo najboljša priprava na kasnejša soočenja.

Ustne obravnave so potekale na dunajski Pravni fakulteti, vsak dan pa se je v štirih terminih zvrstilo kar 52 arbitražnih simulacij! Letos je na tekmovanju kot arbiter prvič sodeloval tudi predstavnik Slovenije - prof. dr. Janez Kranjc, prodekan ljubljanske Pravne fakultete. Profesor nas je budno spremljal in spodbujal na vseh nastopih ter nam svetoval pri pripravah za finale. Z našimi nastopi je bil zelo zadovoljen, za prihodnje leto pa nam je ponudil tudi svojo strokovno pomoč ter pomoč pri preskrbi z dodatno literaturo.

Medtem ko smo se govorniki predvsem pripravljali na svoje nastope, so se preostali člani ekipe (Nina Cankar, Mojca Erman, Črtomir Fišinger, Primož Gorkič, Tamara Hainz, Matija Kahne, Tjaša Kancler, Žiga Simončič in Drago Zadergal) razkropili po ostalih arbitražah in pridno zbirali koristne informacije. Vsak dan smo se tako proti večeru zbrali skupaj in predebatirali vse novosti, govorniki pa smo znova in znova dopolnjevali svoje govore ter se trudili slediti vsem napotkom, ki so nam jih posredovali kolegi.

V prvih štirih dneh se je naša ekipa pomerila z ekipami King's Inns z Irske, ameriškima Golden Gate University in Pittsburgh University ter špansko ekipo Carlos III. iz Madrida, v šestnajstini tekmovanja pa smo se dodatno (za nas pa tudi dokončno) soočili še z ekipo Loyola iz New Orleansa.

Na več kot uspešne letošnje nastope kaže **uvrstitev v šestnajstino tekmovanja**, v kateri sodelujejo le najvišje ocenjene ekipe. Z uvrstitvijo med 16 najboljših (pa naj ne izzveni nečimrno, če dodam, da smo s tem vsa zgoraj omenjena 'zveneča imena' pustili precej za seboj) je bil tako prvič dosežen že dolgo željen cilj - preboj v drugi krog tekmovanja. Naš uspeh pa nedvomno pomeni tudi priznanje ekipam prejšnjih let, katerih izkušnje in napotki so nam bili v veliko pomoč. Rezultati o naši dejanski uvrstitvi med šestnajstino, ki smo jih prejeli kasneje, pa so bili še bolj razveseljivi! Ekipa ljubljanske Pravne fakultete je namreč med 108 ekipami zasedla odlično **sedmo mesto**, s kar 96 % točk glede na zmagovalno ekipo iz Singapurja. Dosedanjo najboljšo slovensko uvrstitev smo tako potisnili kar 24 mest višje!

Poleg uvrstitve na sedmo mesto pa smo bili veseli še dveh nagrad za govornike: **Mitja Kocmut je dobil nagrado Martin Domke Award za tretjega najboljšega govornika** - tu velja poudariti, da ga je od zmagovalk, ki sta si delili prvo mesto, ločila le točka razlike - **Andrej Andrić pa je prejel javno pohvalo (Honorable Mention)**, s katero se je uvrstil med 25 najboljših govornikov tekmovanja.

Pri nagradah za memorandum, ki se ocenjujejo posebej, je večina nagrad spet pripadla nemškim ekipam - od šestih (po tri za memorandum za tožnika in zatoženca) namreč kar 5 nagrad!

S podelitvijo posebnih priznanj vsem udeležencem letošnjega tekmovanja ob dnevu Pravne fakultete se je letošnji dunajski 'moot court' za nas slovesno zaključil.

Foto: P.Koštrun

Bomo tudi drugo leto sledili večletnemu trendu in letošnjo visoko uvrstitev celo izboljšali? Glede na dosežno bo že enaka uvrstitev precej trd oreh. Več pozornosti bomo posvetili tudi pisanju obeh memorandumov, s katerima do sedaj še nismo dosegli vidnejše uvrstitve. Dodatna literatura, ki nam jo je obljubila fakulteta, nam bo pri tem v veliko pomoč. Prav tako bomo poskusili organizirati še več pripravljalnih vaj s tujimi ekipami in nekatere morda celo gostili v Ljubljani!

Na lovorikah torej ne bomo počivali, konec koncev je ostalo še šest stopničk, na katere se še nismo povzpeli. In čeprav moto elitnega dunajskega tekmovanja ostaja 'vsak sodelujoči je zmagovalec' ... vsi vemo - zmagovalec je na koncu le eden.